

WOJEWODA ŚLĄSKI

NPII.4131.1.191.2026

Katowice, dnia 13 marca 2026 r.

Rada Gminy Ujszoły

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 ze zm.)

stwierdzam nieważność

uchwały Nr XVIII/148/2026 Rady Gminy Ujszoły z dnia 12 lutego 2026 r. w sprawie rozpatrzenia skargi na działalność Sołtysa, w całości, jako sprzecznej z art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78 poz. 483 ze zm.), dalej jako: *Konstytucja RP*, w związku z art. 229 i art. 230 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691).

Uzasadnienie

Na sesji w dniu 12 lutego 2026 r. Rada Gminy Ujszoły przyjęła uchwałę Nr XVIII/148/2026 w sprawie rozpatrzenia skargi na działalność Sołtysa, dalej jako: *uchwała*.

Uchwała została doręczona do organu nadzoru w dniu 12 lutego 2026 r.

W podstawie prawnej uchwały wskazano: art. 18b ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 ze zm.), dalej jako: *ustawa o samorządzie gminnym*, w zw. z art. 227 i art. 237 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691), dalej jako: *k.p.a.*, oraz § 29 ust. 3 Załącznika Nr 1 do Uchwały Nr VII/58/2015 Rady Gminy Ujszoły z dnia 31 sierpnia 2015 r. w sprawie nadania statutu Sołectwu Ujszoły.

W toku badania legalności uchwały organ nadzoru uznał, że zawiera ona istotne naruszenie prawa uzasadniające stwierdzenie jej nieważności w całości.

W § 1 uchwały Rada Gminy Ujszoły postanowiła: *Po zapoznaniu się ze skargą na działalność Sołtys Sołectwa Ujszoły, która wpłynęła do Rady Gminy Ujszoły w dniu 26.01.2026r. oraz po zapoznaniu się ze stanowiskiem Komisji Skarg, Wniosków i Petycji w sprawie zarzutów sformułowanych w skardze, uznaje się skargę na bezzasadną z przyczyn określonych w uzasadnieniu, stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.*

Art. 18b ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym stanowi: *Rada gminy rozpatruje skargi na działania wójta i gminnych jednostek organizacyjnych; wnioski oraz petycje składane przez obywateli; w tym celu powołuje komisję skarg, wniosków i petycji.*

Z kolei art. 228, art. 229 i art. 230 k.p.a stanowią:

Art. 228: *Skargi składa się do organów właściwych do ich rozpatrzenia.*

Art. 229: *Jeżeli przepisy szczególne nie określają innych organów właściwych do rozpatrywania skarg, jest organem właściwym do rozpatrzenia skargi dotyczącej zadań lub działalności:*

1) rady gminy, rady powiatu i sejmiku województwa - wojewoda, a w zakresie spraw finansowych - regionalna izba obrachunkowa;

- 2) organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego oraz kierowników powiatowych służb, inspekcji, straży i innych jednostek organizacyjnych w sprawach należących do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej - wojewoda lub organ wyższego stopnia;
- 3) wójta (burmistrza lub prezydenta miasta) i kierowników gminnych jednostek organizacyjnych, z wyjątkiem spraw określonych w pkt 2 - rada gminy;
- 4) zarządu powiatu oraz starosty, a także kierowników powiatowych służb, inspekcji, straży i innych jednostek organizacyjnych, z wyjątkiem spraw określonych w pkt 2 - rada powiatu;
- 5) zarządu i marszałka województwa, z wyjątkiem spraw określonych w pkt 2 - sejmik województwa;
- 6) wojewody w sprawach podlegających rozpatrzeniu według kodeksu - właściwy minister, a w innych sprawach - Prezes Rady Ministrów;
- 7) innego organu administracji rządowej, organu przedsiębiorstwa państwowego lub innej państwowej jednostki organizacyjnej - organ wyższego stopnia lub sprawujący bezpośredni nadzór;
- 8) ministra - Prezes Rady Ministrów;
- 8a) konsula - minister właściwy do spraw zagranicznych; 9) organu centralnego i jego kierownika - organ, któremu podlega.

Art. 230: Do rozpatrzenia skargi dotyczącej zadań i działalności organizacji społecznej właściwy jest organ bezpośrednio wyższego stopnia tej organizacji, a w stosunku do organu naczelnego organizacji - Prezes Rady Ministrów lub właściwi ministrowie sprawujący nadzór nad działalnością tej organizacji.

Ze wskazanych powyżej przepisów nie wynika, aby wolą ustawodawcy było rozpatrywanie skarg na sołtysów przez radę gminy w trybie przepisów Działu VIII k.p.a. W przepisach w nim zawartych m.in. wymieniono organy uprawnione do rozpatrywania skarg oraz przewidziano określony tryb postępowania.

Nadto, należy wskazać, że w polskim systemie prawnym brak jest przepisu wskazującego organ właściwy do rozpoznawania skarg na działalność jednostek pomocniczych gminy (sołectw, dzielnic, osiedli itp.) i ich organów (sołtysa, rady dzielnicy, zarządu osiedla itp.). Wydaje się także, że wolą ustawodawcy kwestia ta winna zostać uregulowana w statucie jednostki pomocniczej – art. 35 ust. 3 pkt 5 ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z tą regulacją statut jednostki pomocniczej określa w szczególności zakres i formy kontroli oraz nadzoru organów gminy nad działalnością organów jednostki pomocniczej.

W tym miejscu należy wskazać, że zarówno przywołany w postawie prawnej analizowanej uchwały § 29 ust. 3 Statutu Sołectwa Ujsoły, stanowiącego załącznik nr 1 do uchwały nr VII/58/2015 Rady Gminy Ujsoły z dnia 31 sierpnia 2015 r. w sprawie nadania statutu Sołectwu Ujsoły (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2025 r. poz. 4482) stanowiący: *Organem kontroli nad działalnością Sołectwa jest Rada Gminy*, ani żaden inny przepis Statutu Sołectwa Ujsoły nie wskazuje, aby Rada Gminy Ujsoły posiadała kompetencję do rozpatrzenia skargi na działania Sołtysa Sołectwa Ujsoły i w konsekwencji, podjęcia uchwały w tym przedmiocie. Nadto, nawet jeśli jakikolwiek przepis ww. Statutu upoważniałby Radę Gminy Ujsoły do rozpatrzenia takiej skargi, to i tak nie byłaby ona rozpatrywana w trybie przepisów k.p.a.

Podsumowując, Rada podejmując niniejszą uchwałę działała bez wymaganej podstawy prawnej, czym w sposób istotny naruszyła art. 7 Konstytucji RP w związku z art. 229 i art. 230 k.p.a. Powyższe uzasadnia wyeliminowanie z obrotu prawnego uchwały w całości.

W tym miejscu organ nadzoru pragnie zauważyć, że w myśl zasad praworządności i legalizmu wyrażonych w art. 7 Konstytucji: *Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa*. Oznacza to, że czynności podejmowane przez organy władzy publicznej, a w tym także organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego, muszą znajdować oparcie w konkretnych regulacjach prawnych, tj. mogą być podejmowane tylko wtedy i w takim zakresie na jaki pozwala ściśle określony przepis prawa.

Działanie organu władzy publicznej bez wymaganej podstawy prawnej bądź z przekroczeniem umocowania do dokonania określonych czynności musi być zaś traktowane jako istotne naruszenie prawa, skutkujące nieważnością uchwały w zakresie, w którym przekroczone przyznaną kompetencję albo w całości.

Powyższe stanowisko organu nadzoru, znajduje potwierdzenie w szerokim orzecznictwie sądów administracyjnych, w którym podkreśla się, że do istotnych wad uchwały, których wystąpienie skutkuje stwierdzeniem jej nieważności, zalicza się naruszenie przepisów wyznaczających kompetencję organów samorządu do podejmowania uchwał, naruszenie podstawy prawnej podjętej uchwały, naruszenie przepisów prawa ustrojowego oraz prawa materialnego poprzez wadliwą ich interpretację oraz przepisów regulujących procedury podejmowania uchwał (zob. m.in. wyrok NSA z 7 lutego 2024 r., sygn. akt I OSK 2517/23, NSA z 26 listopada 2019 r., sygn. akt II OSK 2674/19, czy też wyrok NSA we Wrocławiu z dnia 14 kwietnia 2000 r., sygn. akt I SA/Wr 1798/99).

Powyżej opisane uchybienie należy zaliczyć do kategorii istotnych naruszeń prawa. Za istotne naruszenie prawa uznaje się uchybienie prowadzące do skutków, które nie mogą być tolerowane w demokratycznym państwie prawnym. Istotne naruszenie prawa powoduje, że akt pozostaje w wyraźnej sprzeczności z określonym przepisem prawnym, a sprzeczność ta jest oczywista, bezpośrednia, i wynika wprost z porównania treści przepisu z ocenianą regulacją. Chodzi tu o wady kwalifikowane, z powodu których cały akt lub jego część nie powinien wejść w ogóle do obrotu prawnego. W takiej sytuacji konieczne jest stwierdzenie nieważności aktu, czyli jego wyeliminowanie z obrotu prawnego z mocą *ex tunc*, co powoduje, że dany akt, czy jego część nie wywołuje skutków prawnych od daty jego podjęcia (zob. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 7 marca 2017 r., sygn. akt II SA/Wa 2197/16, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie z dnia 24 stycznia 2019 r., sygn. akt II SA/Ol 859/18, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 9 stycznia 2019 r., sygn. akt II SA/Gd 693/18).

Wszystkie przywołane powyżej orzeczenia sądów administracyjnych są dostępne w Centralnej Bazie Orzeczeń Sądów Administracyjnych (CBOSA) pod adresem: www.orzeczenia.nsa.gov.pl.

Przepis art. 91 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym stanowi, iż uchwała lub zarządzenie organu gminy sprzeczne z prawem są nieważne. O nieważności uchwały lub zarządzenia w całości lub w części orzeka organ nadzoru w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia doręczenia uchwały lub zarządzenia, w trybie określonym w art. 90.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należy, iż uchwała Nr XVIII/148/2026 Rady Gminy Ujszoły z dnia 12 lutego 2026 r. w sprawie rozpatrzenia skargi na działalność Sołtysa, została podjęta z istotnym naruszeniem obowiązującego prawa, co czyni stwierdzenie jej nieważności w całości uzasadnionym i koniecznym.

Pouczenie

Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach, za pośrednictwem Wojewody Śląskiego, w terminie 30 dni licząc od dnia doręczenia rozstrzygnięcia.

Z upoważnienia Wojewody Śląskiego

Iwona Andruszkiewicz
Wydział Nadzoru Prawnego - Zastępca Dyrektora
Wydziału Nadzoru Prawnego